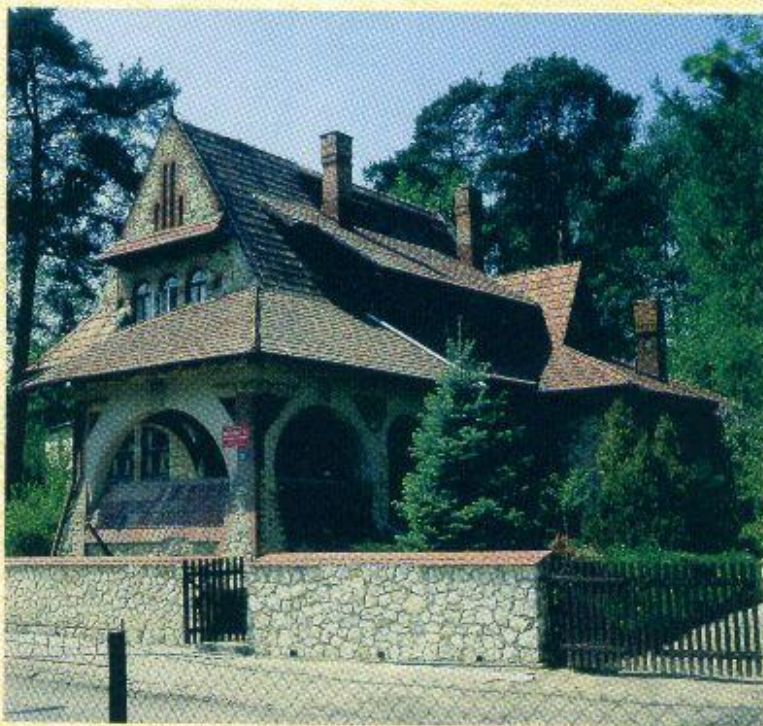

Historia i dzień dzisiejszy Przedszkola imienia Adama Żeromskiego

Słowo o historii naszego
Przedszkola imieniem
Adama Żeromskiego w
Nałęczowie.

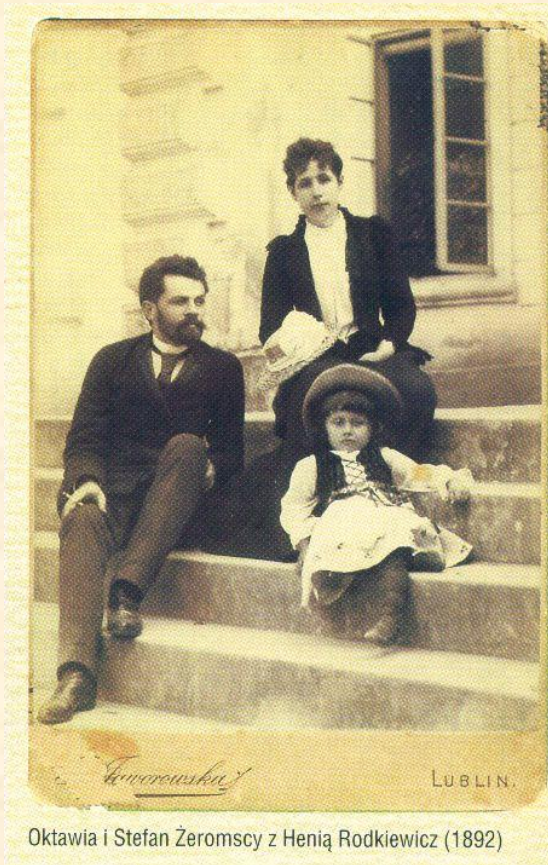
Fundator „Ochrony” - pisarz Stefan Żeromski

Stefan Żeromski
(1864-1925)

- Żeromski był zawsze wrażliwy na los dzieci, które bez opieki, brudne i bose błąkały się po ulicach i drogach.
- Będąc w Nałęczowie pragnął w czymś tym dzieciom pomóc. Zwierzał się z tego nawet Faustynie Morzyckiej, jak wspomina o tym W. Nagórska. W wyniku wspólnych narad postanowiono zorganizować opiekę nad dziećmi.

Oktawia i Stefan Żeromscy z Henią Rodkiewiczówną rok 1892

- Za zgodą i pomocą Żeromskich w **zimie 1905** zaczęły matki idące do pracy zostawiać swoje dzieci w willi „Oktawia” w pokojach zimowych. Opiekowały się nimi: Julia Rudzka i Henryka Rodkiewiczówna. Bawiono je, karmiono, uczono. Patronowała tym pracom Maria Werycho-Radziwiłłowiczowa, czołowy pedagog polski w zakresie wychowania przedszkolnego. **Od tej pory rozpoczęła się systematyczna praca z dziećmi.**

Willa Józefinka rok 1906.

Willa Józefinka (1906)

- Przez pewien okres w 1906 roku willa Józefinka pełniła funkcję Ochrony. Doktor Trojanowski właściciel budynku, przyjął do swego domu dzieci i umożliwił prowadzenie zajęć do czasu przeniesienia Ochrony do nowego gmachu. Zajęcia prowadziły w dalszym ciągu Julia Rudzka i Henryka Rodkiewiczówna, które sumienną pracą zyskały sobie uznanie matek i sympatię społeczeństwa.

Henryka Rodkiewiczówna pierwsza wychowawczyni Ochrony.

- Henryka Rodkiewiczówna wspólnie z Julią Rudzką uczyły dzieci gimnastyki, śpiewu, modelowania, czytania (oczywiście potajemnie). Na zakończenie roku urządzano wystawę robótek, którą wszyscy podziwiali.

**„Ochronka”
zwana także „Domem Światła”
rok 1908.**

**„Pomiędzy dzieci boże próżno ten wniść pragnie kto się w drzwi
tak nisko jak dzieci nie nagnie.” Adam Mickiewicz**

176. Ochronka zwana także „Domem Światła”.

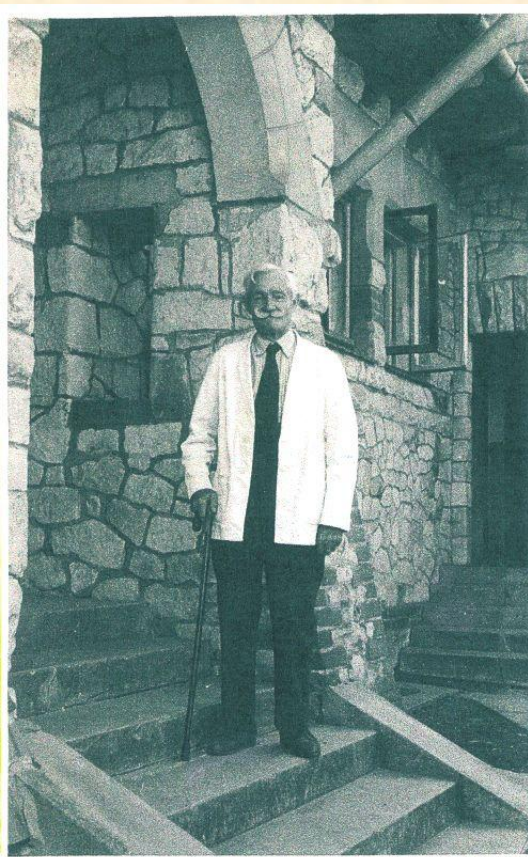
- Ochronka położona przy ulicy Poniatowskiego zbudowana w latach 1906 – 1907 według projektu Jana Koszczyca- Witkiewicza.
- „ W innej stronie Nałęczowa wznosi się druga trwalsza budowla konstrukcji Jana Witkiewicza, pierwsze większe przedsięwzięcie jego sztuki urobionej na twardych wzorach wczesno-średniowiecznych, nałęczowska Ochronka dla Dzieci. Ten barwny pałacyk z ociosanych z grubsza gładów, jakby zmniejszony obraz wielkich zamków czy ratuszów snujących się w myślach architekta, zbudowany został za zgromadzone przez Stefana Żeromskiego pieniądze i stanowił jakby twarde wezwanie okolicznym”.
- (M. Sokolnicki, „Czternaście lat. Wspomnienia 1898- 1913”, Warszawa 1936)

Jan Koszczyc-Witkiewicz

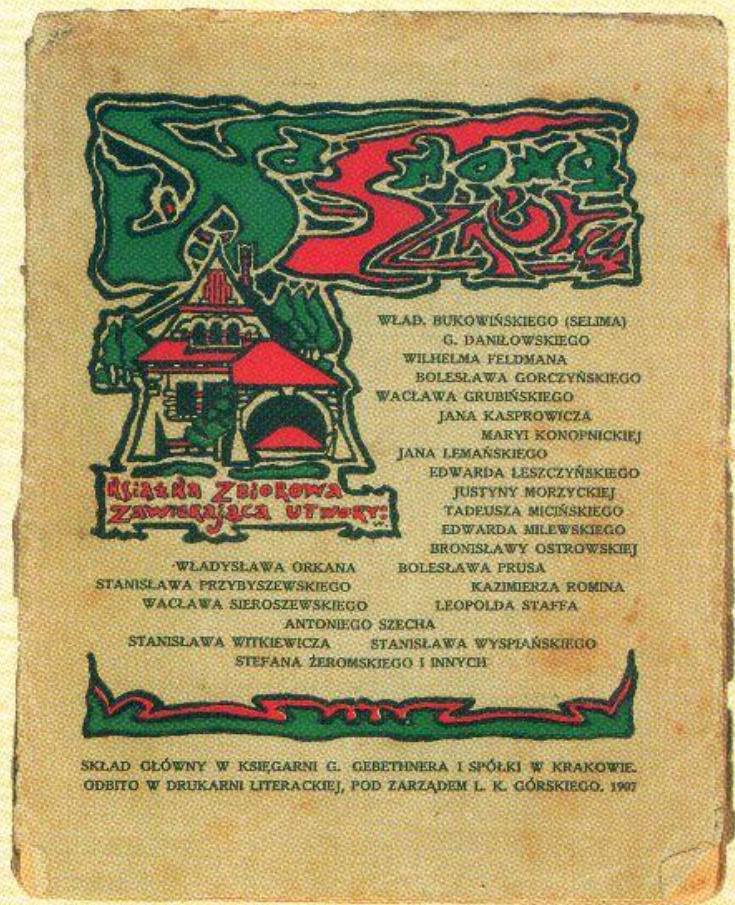
- Projekt Ochronki opracował architekt – inżynier Jan Witkiewicz, który należał do grupy działaczy związanych z terenem powiatu puławskiego. Witkiewicz bardzo często z narażeniem życia poświęcał się pracy konspiracyjnej, przewoził „bibułę” (odezwy, ulotki, prasę), kilkakrotnie aresztowany.
- Był to pierwszy projekt przystosowany do budowy w kamieniu. Jan Witkiewicz opracował projekt i poprowadził budowę Ochrony.

Budowniczy Ochrony majster Piotr Łuka.

- Przy wznoszeniu Ochrony pracowali: Leopold Krajewski, Józef Oreszczyński, Jan Pielak oraz przedstawiony na zdjęciu Piotr Łuka.

Strona tytułowa zbiorowej książki „Na nową szkołę”

- Stefan Żeromski stale zabiegał o pieniądze, pożyczał na weksle, brał materiały budowlane na kredyt, a gdy to nie wystarczyło – ofiarował własne oszczędności i honorarium za „Dzieje grzechu” (około 600 rubli). By zarobić na pokrycie długów Żeromski i jego koledzy literaci wspólnie napisali książkę pod tytułem „Na nową szkołę” wydaną w Krakowie w 1906 roku. **Mimo trudności finansowych budowę Ochronki zakończono i uroczyste otwarto 19 lipca 1907 roku.** Zajęcia odbywały się w dwóch grupach wiekowych: przedszkolnej i szkolnej. Młodszy dziećmi opiekowały się Julia Rudzka i Henryka Rodkiewiczówna, w grupie starszej nauczaly Felicja Sulkowska i Maria Bogdanowiczówna. Z Ochroną związana była także Janina Górka dawna uczennica Stefana Żeromskiego.

Zarząd Towarzystwa Oświatowego „Światło” w roku 1906.

Na zdjęciu wśród siedzących drugi
z lewej - Stefan Żeromski.

Zarząd Towarzystwa Oświatowego „Światło” w roku 1906. Wśród siedzących drugi od lewej - Stefan Żeromski

- Od początku swego istnienia Ochronka funkcjonowała pod patronatem Towarzystwa Oświatowego „Światło”. W „Domu Światła” mieściła się także szkoła, biblioteka i czytelnia. Odbywały się wykłady, odczyty, latem 1907 roku zorganizowano wakacyjne kursy dla nauczycieli ludowych. Po odzyskaniu niepodległości Ochrona zgodnie z wolą Stefana Żeromskiego stała się własnością społeczeństwa. Na wniosek zarządu „Światła” nazwana została imieniem ADAMA ŻEROMSKIEGO syna pisarza .

Dzieci z wychowawczyniami: Julia Łypacewiczowa, Zenobia Rogalanka, Zofia Grondowska w roku 1928

Dzieci z wychowawczyniami: Julia Łypacewiczowa, Zenobia Rogalanka, Zofia Grondowska w roku 1928

- Od początku istnienia Ochronka cieszyła się wielką frekwencją. W pierwszych latach wynosiła ona do 110 dzieci w miesiącach wiosennych. Ciasnotę powiększał fakt, iż w tym samym budynku odbywały się zajęcia szkolne, na które uczęszczało około 40 dzieci.

Kilka słów o historii „Ochrony”

- Brak sprawozdań z lat 1907 – 1909 nie pozwala na określenie dokładnej ilości uczestników. Wiadomo natomiast, że w roku 1909/1910 zapisanych do Ochronki dzieci było 82, a na stałe uczęszczało 40. Funkcjonowała dalej szkoła, czytelnia oraz biblioteka. Podobnie było i w późniejszych latach. Uczyli tu: A. Srzędziński, F. Sulkowska i m. Bogdanowicz.
- W latach 1912 – 1913, kiedy to szkoła była nieczynna, w Ochronce starsze dzieci potajemnie uczono czytać i pisać.
- W 1913 roku Ochronka przechodziła trudności finansowe. Nadmiar dzieci zwyżka cen i brak dochodów zmuszał do uciekania się o pomoc do miejscowych obywateli, co nie przez wszystkich było mile widziane. W trudniejszych okresach Ochronka jako tako wychodziła z impasu tylko dzięki ofiarnej pomocy opiekunów i Komitetu Obywatelskiego.
- Mimo wysiłków w roku 1915 Ochronkę i szkołę zamknięto. W czasie działań wojennych Ochronkę zajęło wojsko i dopiero po odejściu żołnierzy uruchomiono ją ponownie.
- W Ochronie pracowały i społecznie udzielali się: Oktawia Żeromska, Maria Weryho – Radziwiłłowicz, Felicja Sulkowska, Maria Bogdanowicz, Łypacewiczowa, Jełowiecka, Paulina Grondowska, Janina Górską, Litwiński, Pawlak.
- Lucyna Mołędzinska, Ksawera Jackowska, Klara Olszewska, Zofia Bogatowska,, zenobia Rogalanka, Anna Radzik. Lucyna Wernerowa mieszkała obok przedszkola. Pracowała w Ochronce w latach 1907 – 1909 i później 1917 – 1926. Pamiętała, z jaką trudnością spłacali Żeromscy długi za budowę Ochronki.
- Pierwsze państwowe przedszkole w Polsce.
- Formalnym właścicielem Ochronki był Stefan Żeromski. Kiedy w roku 1918 zmarł, mając dziewiętnaście lat jego ukochany syn, pisarz długo nie mógł przeboleć tej ogromnej straty. Na każdym kroku w Nałęczowie odżywały wspomnienia. Przyjaciele Żeromskiego chcąc uczcić pamięć przedwcześnie zmarłego syna pisarza, nazwali „Ochronkę” jego imieniem –ADAMA-.
- W latach 1919-1920 nastąpiło upaństwowienie ochronki i przejęcie jej pod opiekę Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Od tej chwili nazywała się PAŃSTWOWĄ OCHRONKĄ IM. ADAMA ŻEROMSKIEGO.